

Kugboŋu kun sòòh

Yoona
puee

Tibɔkilkaal

Kugboŋu nee máaffi-ti digíndi din Unimbɔti bɔnaatiliu Yoona kée. Yoona nín b́í pɔɔntí u-ba kí taa ɔ́á Unimbɔti nín b́í yíi ú ɔ́á puee. Di sá Unimbɔti nín tú-u ú cù Asuur tiŋyil Niiniifi, Isirayeel nannanliibi cee kí tükù-bi yíi b́í kpántí bi-ba. Tibɔti tin b́í kugboŋu nee jancukul kamaa poonee sá didàkal ní kugboŋu kɔkɔ là kí dákà-ti.

Yoona ɔ́ti nee lèekí ibaamɔn in ti máaàh kí nín nyí Unimbɔti puee iba ki dákà-ti. Mpeekaamee tí béé yíi an kaa sá Isirayeel yab baba ní Unimbɔti nééñ, ama u nééñ ki kpáaàh binifantantiibi bin di yaa dū u-neendi din u cáá inifunaan puee ki yíiñ tibɔŋmanee. Nliliitiimee tí béé yíi bàà binib yaa yíntiñ Unimbɔti min kamaa ní u yaa yóòh yíi u làà dáál bi-tafal, ama ní bidambi yaa fāŋki-u, ki pílifi u-nyɔkɔ ní ki kpánti bi-bimbimee, aseé ú dū bi-kpitií kí pɔ-bi kí taa ti dáál bi-tafal. Njoolkaamee tí béé yíi tiwan tin kɔkɔ Unimbɔti náaànee ká u-ɔ́aan, cilinjee unil maŋfal nì u-kúm. An pu ní Unimbɔti bɔnaatiliu Yoona kaa cáá nsañ kí gíí diŋuul Unimbɔti nín dū Niiniifi yab nín yíntiñ-u puee ki pú-bee. Yoona gbɔŋku gíti dákà-ti yíi dinimbinaamandi nì icɔŋki nì diwuyɔɔtil ɔ́uñh kí bàñ unil un kamaa ní Unimbɔti dū ditundi diba ki ɔ́ubiñee. Kugboŋu nee gíti tí dákà-ti yíi Unimbɔti kaa fééñ u-bɔnaatiliu ú nín b́í u-baba kaa nyí tin poon u béé, kaa yàntí u-bɔnaatiliu ń sàh-u kí cù ndan. Unimbɔti kíí kí nín péé sòòh ki bùsì, ki lèekí taapu ki tükù binib kaa gbèentí yíi ùh nééñ bi-kɔkɔ kaa gantí.

Yeesu tɔ́kòh tin nín jítí Yoona puee ní ki sòòh ùh u-ba kúm nì u-fikítitam ɔ́ti, ní ki dū Niiniifi yab nín nín fōo Unimbɔti ɔ́ti ki kpánti bi-bimbim puee ki sòòh nì u-yuntiŋu nib (Maat 12.38-42, Luuki 11.29-32).

.....

**Yoona mākàh kí sàh
kí bál ti-Dindaan**

1 ¹Dalba ti-Dindaan nín sòòh nì Amiitaayi jipɔɔn Yoona ki b́i-u yíi: ²«Yíkì kí cù Niiniifi^a kitiŋ-kpaanŋi poon kí bāakì kí tükù kitiŋ

gbanti nib yíi bi-kpitií nyāŋkì, di sá yíi m-nimbil ká ikpiti in bi b́i kí ɔ́aànee.»

³Ama ní Yoona yíkì ki dūu túl Taarsiisi tiŋki pú, kí sàh kí cù ndandati ti-Dindaan ń taa ti ká-u.

U yíkèe ní ki nín sintí Jaafa^b tiŋkin ki bàñ ki ká meela ubɔ bɔntí ki cá Taarsiisi tiŋkin, ní u pān ki kɔ ki kāl meelan bí cáá-u kí nín cá Taarsiisi tiŋkin ú cùú bál ti-Dindaan.

⁴Ní ti-Dindaan dū kubuŋkpaanŋu kubɔ ki tɔ tiŋku pu. Kubuŋkpaanŋuee b́í fiintí tiŋku mɔɔn mɔɔn ní ki bàà làà wī meela. ⁵Niinee tifaandi kó meela tɔntɔnliibi, ní bàà ɔ́ma kíñ ki b́í t́iminsí ki yíi u-nimbɔtiu^c. Ní bi yóòh tiwan tin bi tākàh meelane kɔkɔ ki tɔ tiŋkun kí ɔ́mā kí bàtí meela nyiŋfiŋu pu. Nì mimmee, Yoona ùh péé kó meela poondiikun ki dōòh ki b́í gèèh fɔrtititi! ⁶Ní meelan tɔntɔnliibi kpiliu sùtí ki píl-u ní ki b́i-u yíi: «Sii dɔ́ ki gèèh níi? Yíkì kí t́iminsí kí yíiñ a-nimbɔtiu. An yaa yíi ùh làà sɔ́ ti-saai kí jòòh-ti tí taa kpú.»

⁷Ní meelan tɔntɔnliibi bí tɔb yíi: «Ní yàntí tí tōmaan kasi kí béé udaan un pu ní dinimbinaamandi nee dī ki bāaŋ-tee.» Bi tɔ kasee ní an dūu taa Yoona. ⁸Ní bi bālifi Yoona yíi: «Too, sii un pu dinimbinaamandi nee dī ki bāaŋ-ti nee, a-tundi baasii sá dilal ní doo ní? La pu ní a nyánní ní? A sá kitiŋ kilakan ní? A sá dinibul dilal niliu ní?» ⁹Ní Yoona kíi-bi yíi: «Man sá ueebruja ní. Ti-Dindaan yilpu Nimbɔtiu un náaŋ tiŋku nì kitiŋee ní m jáaŋ!» ¹⁰Binibee nín ká yíi Yoona u-ba nín lī puee dákà yíi ti-Dindaan ní u b́í sánee ní bi fāŋki tikpil tikpil, ki b́i-u yíi: «Batii ɔ́ti ní a ɔ́á mimmee!» ¹¹Bi lī mimmee

ní ki bālifi Yoona yíi: «Mana ní ti máaàh kí ɔ́a-si ní tiŋku ń ɔ́míl án ɔ́a ti-pu fòooo dee?» Di sá yíi kubuŋu nín dáá péé gbintíi jítí mɔɔn ní tiŋku nyim nín mɔ́tíi yíkì mɔɔn. ¹²Ní Yoona kíi-bi yíi: «Ní yòommaan-mi kí tɔ tiŋkun, tiŋku làà ɔ́míl ní án ɔ́a ni-pu fòooo! Mama m-ba péé nyí yíi man pu ní kubuŋkpaanŋu nee bí ki jítí tiŋku pu ki páb-ni mīñ.» ¹³Binibee pɔɔh bi-ba kí bàà ɔ́aál meela kí fàtíi bà tiŋku gbandi ama baa ɔ́uñ, kun puee tiŋku nyim nín mɔ́tíi jóm ní ki páb-bi. ¹⁴Niinee ní bi t́iminsí ki yíiñ ti-Dindaan ní ki b́i yíi: «Áù, ti-Dindaan, ti gbàaŋ-si! Taa yàntí tí kpú kijapaai nee pu. Taa dū kijapaai nee kpuulool kí lúntí ti-pu, waa ɔ́a-ti tiba. Ti-Dindaan, sisi a-ba nín là puee, mīñ ní a ɔ́a.» ¹⁵Bi mēē ti-Dindaan mīñ ki dóòyee ní ki cùú Yoona ki yóòh ki dūu tɔ tiŋkun. Niin niin ní kubuŋu nín bàà bí ki yòontí tiŋku nyim pu an fiintí-bi mɔɔn mɔɔnee gbèèh ní an ɔ́míl fɔŋfɔŋ. ¹⁶Binibee nín ká mimmee, bi fāŋki ti-Dindaan tikpil tikpil ní ki ɔ́a saraa ki tī ti-Dindaan ní ki pòòh-u ipoon.

Yoona wimmeem

2 ¹Bi dū Yoona ki tɔ tiŋkuneé ní ti-Dindaan lēē uɔ́ŋkpaan ubɔ ki tú u dū Yoona ki nál, ní u kāl uɔ́mee poon iwiin ita, ɔ́wiimpu nì kunyeeu^d. ²Yoona ká uɔ́m poonee ní ki mēē ti-Dindaan u-Nimbɔtiu ɔ́wimmeem yíi:

^a 1.2 Niiniifi sá Asuur tiŋyil ní, ki-nib nín sá Isirayeel yab nannanliibi, kpèè 2 Bib 19.36, Nawum 1.1.

^b 1.3 Jaafa ní bi gíti yíi Joopee, kpèè Atuun 10.5.

^c 1.5 ...ki t́iminsí kí yíi u-nimbɔtiu: Doooyee Isirayeel nì ɔ́wiin nyalāŋki pú timmuneé, dinibul kamaa nín cáá unimbɔti áá inimbɔti in bi jáaŋee ní, kí ti-dumpu doo bi nín tóotí diwaal áá awaa puee.

^d 2.1 Yeesu sòòh uyakatikaa nee pu Maat 12.40 poon.

³ «M nìn bí dinimbinaamandin, ki tíminsì ki yíín sii ti-Dindaan ní a kíí-mi.

M nìn sīntì taapu taṅkpiilin ki kúuñ ki yíín-si á dáá jòoñ-mi ní a gbīl m-timinsii.

⁴ A dū-mi ki tó tɪŋku poon m nín sīntì nnyimbuun taapu taapu ní nnyim māntì tū-mi an kòkò pu, ní a yāntì tɪnyɪŋban kòkò nì nnyinjil ddoñ ki jítì m-pu.

⁵ Ní m lī m-noon yii: <Man nì sii yākatì tɔbin ní nee, m pée gítì kpá kí ká-si! Nì míñ kòkòe m gbíntì bí kpèe

a-circir kəŋkooŋŋu watil pú >. ⁶ Nnyim jóm ki tin sāa m-noon, m mōtì nín sīntì tɪŋku taapu taapu, ní timool tin bí nnyiminee dūu lūl m-yil.

⁷ M sīntì doooo taapu taapu ki tin nyáñ ajoin nyeel pu, ditaṅkpiil dū di-punyommu ki pīñ m-pu kí nīn pée cá jaanjaan. Ama ní sii ti-Dindaan m-Nimbɔtiu

fātì nyántì-mi m dáá gbíntì bí dimaŋfalin.

⁸ Ijyunti ŋun m ká yii an dóo m-puee, m-landòkɔŋu fātì gítì sii ti-Dindaan pu, ní m yāntì m-wimmeem nín jóm a-watil pú

ki tin bàñ-si a-circir kəŋkooŋŋu poon.

⁹ Bin dū awaa ŋin kaa bí tibanee ki yíí bi-yilee, bíñ kaa ti cáá diyimɔl kí ká difiil dee!

¹⁰ An yaa kíñ kii mamee, man láa gāa ilan kí nyōŋkì-si, kí láa ḡá saraa kí tī-si, kí láa ḡá tin ní m pōoñ yii m láa ḡá kí tī-see. Sii ti-Dindaan cee ní difiil nyēēñ!»

¹¹ Míñ boonee ní ti-Dindaan pú ujoomee kinyòkò u fātì wūlɪŋkì Yoona ki bí tɪŋku gbandi.

Yoona báaki ti-Dindaan nyɔɔbundi Niiniifi tɪŋkin

3 ¹ An ḡá mimmee ní ti-Dindaan sòoñ nì Yoona nliitiim ki bí-u yii: ² «Yíkì kí cù Niiniifi kitiŋkpaŋŋi poon kí dū tibɔti tin m dūu ḡubiñ-see kí bāakì kí tükù niin yab.»

³ Niinee ní Yoona yíkì ki nín cá Niiniifi tɪŋkin, ki nóo nì ti-Dindaan nín bí yii ú ḡá puee. Niiniifi tɪŋki gbanti nìn sá kitiŋkpaŋkpaŋŋi ní, an kaa cáá bí lì. Iwimmɔn ita kòkò ní unil nìn dùŋfì ní kí còom kí pùntì-kì. ⁴ Yoona kó kitiŋŋin ki kíí ki còom ḡwiin ḡubɔ ní ki báakì ki lī yii: «An gítì kíñ iwiin imuŋku ili Niiniifi tɪŋki làá kúntì!» ⁵ Niiniifi yab nìn fōo Unimbɔti bɔti tin u sòoñee ki kíí^{ee}, ní bi yóoñ yii bāa ḡma ḡ bóob kinyòkò. Di sá kí yòoñ bikpilib kí tin cáá sāa ḡwaamuee, bāa ḡma nìn dū kutuku ki pēēñ kí dàkà yii bi fá bi-kpitií ki kpántì

bi-ba. ⁶ Tibɔti dūu bàñ Niiniifi bɔtiu ceeyee ní u yíkì u-beejal pu, ki cúú dibeebɔkutìl din u pēēyee ki pēeti, ki dū kutuku ki pēēñ ní ki kāl ḡfantamin^f. ⁷ U ḡee ní ki yāntì bi báakì Niiniifi tɪŋki kòkòñ ki lī yii: «Ubɔti nì u-kpambaliŋ yóoñ mara yii binib nì tiwaŋkuti, inaa nì ipií nì iŋoobu, báa ubɔ ḡ taa jī tijinaaa, kí taa nyò nnyim mun. ⁸ Binib nì tiwaŋkuti kòkò ḡ dū kutukub kí pēēñ kí tíminsì kí yíín Unimbɔti nì bi-pɔŋŋu kòkò. Báa ḡma ḡ dū isaŋkpiti in u còomēe nì tipɔmbɔti tin u ḡáañee kí fá. ⁹ An yaa yíi Unimbɔti làá kpántì u-landòkɔŋu, kí yāntì u-ŋuukpaandi dìn u gítì ti-puee ḡ sòŋkì ní tí ḡmátì kí taa kpú!»

¹⁰ Unimbɔti nín ká yii Niiniifi yab pòoñ bi-ba ki dū isaŋkpiti in bi nóoyee ki féee, ní u kpántì u-landòkɔŋu kaa ti dáal bi-tafal kii u nín bàà là kí ḡá puee.

Yoona béè kun pu ní ti-Dindaan sún Niiniifi tɪŋki saayee

4 ¹ An bɔtee kaa mɔkòkòñ Yoona báa fiii ní u fōo mbum. ² Ní Yoona mēe ti-Dindaan ki bí yii: «Áù, ti-Dindaan! Tibɔti tin m nìn lī ŋyunti ŋun m nìn bí m-tɪŋkinee kaa sòo? Kun pu m nìn yíkì ki bàà nìn sán ki cá Taarsiisi tɪŋkinee deeyaa! M pée nyí yii a sá Unimbɔti un poon mɔ, kí cáá disaasɔl nì kimɔtìi tikpil kí ḡáañ tɪŋan ní unil yaa yīntiñ-si kí bàà máañ á dáal u-tafalee, á kpántì a-landòkɔŋu malaa kí dūú pō udaanee. ³ An puee, ti-Dindaan, m mèe-si yii kəŋkɔñnee á fātì fōo

m-maŋfal. M yaa pūti kpí an sò nì m nīn bí dimaŋfalin!» ⁴ Ní ti-Dindaan bālifi-u yii: «A cáá nsan kí gítì dɪŋuulaa?» ⁵ Ní Yoona yíkì ki nyáñ Niiniifi tɪŋkin ki cūti kí kāl ḡwiñ nyalanŋi pú. U gāa kibɪŋ kiba niin ní kí kāl ki-boonŋu taapu kí cí kí kpèe tin láa jítì Niiniifi tɪŋki poonee. ⁶ Ní ti-Dindaan Unimbɔti yāntì digbumbitiki subiki nyáñ kí wíñ, ki-boonŋu bíñ Yoona yil ḡwiñ, kí sòŋkì u-pɔbil. Kisubiki gbanti bɔti mɔkòkòñ Yoona tikpil. ⁷ Ama kutaa wúntì an dáá bōñ ḡuuyee, ní Unimbɔti lēe dikoosibil diba kí tū di ḡmɔ digbumbitiki subikee ní kí kúñ. ⁸ Ijyunti ŋun ḡwiñ jómee ní Unimbɔti túnní kubuŋu, kù tūm kraŋkpaam, kí nyánní ḡwiñ nyalanŋi pú kí jítì. Ijwiñ wūñ Yoona yil ḡkpitim pu áli u bàà làá fikì. Ní u mēe yii ḡkúm ḡ dáá dū-u kí lī yii: «M yaa pūti kpí an sò nì m nīn bí dimaŋfalin.» ⁹ Niinee ní Unimbɔti bālifi Yoona yii: «A cáá nsan kí gítì dɪŋuul digbumbitiki subiki nee puo?» Ní u kíí yii: «Iin, m cáá nsan kí gítì dɪŋuul tikpil áli kí tin nyāaḡ ḡkúm.» ¹⁰ Niinee ní ti-Dindaan bí yii: «Kpèe, sii bí kí sūñ digbumbitiki subiki nee pu dee. Ama sii di kaa còoñ-kì, ní kaa tí kpē-kì ní kí wíñ. Kunyeeu kubɔ ní kí nyáñ kí wíñ, kunyeeu fātì mɔee ní kí kpí. ¹¹ Ní a bí yii man ḡ taa sō Niiniifi, kitiŋkpaŋŋi nee nib saayaa! Binib bin kóo kitiŋ gbantin kaa nyí tin ḡāñ kí tī-bee jítì binib kutukub dilaataal nì mmuŋku pu, ní kí nín kūtì tiwaŋkuti tikpil tikpil tin kpátìi gbí ki-poonee mun.»

^{ee} 3.5 Kpèe Maat 12.41, Luuki 11.30,32.

^f 3.6 kí dū kutuku kí pēēñ ní kí kāl ḡfantamin míñ ní Isirayeel yab nìn ḡáañ kí mèe bi-kpitií pōtam pu áá bi yaa sūñ dikpoolee áá kí dàkà yii bi bí kunimbaaun, kpèe Eesee 27.30, Diny 37.34.